

גלוון תחצט • ערשות פרשת תולדות

• שנה העשורים •

כל קראת שבת

עינויים וביורים בפרשת השבוע

מהלט אשה עשו – כשרה או מדעת?

למה רצתה יצחק לברך את עשו?

בגדר קיום מצוות שלפני מתן תורה

"פדיין נפש" לבעל הילולא

קובץ זה יוצא לאור
לעילוי נשמה האי נברא רבא, רודף צדקה וחסד
זכה לפזר מכיספו להדפסת תורה כ"ק אדמור' מלובאויטש ז"ע
הרבי החסיד ר' מאיר בהר' שמחה יצחק זיין ע"ה
ס. פאולו ברזיל

לב"ע ביום ג' סיון ה'תשפ"א

תגכ"ה

***

ולזכות יבלחטי"א בניו אני לומדי ותמי אורייתא, רודפי צדקה וחסד,
ראשונים לכל דבר שבקדושה ה"ה האחים והשוכבים

הרבי החסיד ר' ישראאל אפרים מנשה

הרבי החסיד ר' יוסף משה

וכל בני משפחת שיחיו

יהי רצון שיתברכו בכל מילוי דמיון מנפש ועד בשר,
ובהצלחה רבה ומופלה בכל אשר יפנו, תמיד כל הימים

מכון אור החסידות

סניף ארץ הקודש
ת.ד. 2033
03-738-3734
Likras@likras.org

Head Office
1469 President St. #BSMT
Brooklyn, NY 11213
United States
(718) 534-8673

צוות העריכה והగהה: הרבי לי יצחק ברוק, הרבי משה גורארי,
הרבי מאיר יעקב זילברשטיין, הרבי צבי היישע זלמן, הרבי שלום חריטונוב, הרבי מנחם טיטלבוים,
הרבי אברהם סון, הרבי מנחם מענדל רייזט, הרבי אליהו שוינקה

תוכן עניינים

מרקא אני דרש... – כשרה או רשותה?

מודעת כתבת יישמעאל, ואיך וזכה בזה להעתה את יצחק אבינו
היה הבניאו עשו למלחמת מעשה של צליביהם? /biasorbetnitniosai
(ע"פ ליקט שחתה חילדרן עם ז' ואילך)

פניניםⁱⁱⁱ עיונים וביאורים קצרים .....

מודיע נاصر על יצחק לצאת מהארץ? (ע"פ ליקט שחתה חילדרן עם ז' ואילך)
אמון לפני אוחרי? (ע"פ ליקט שחתה חילדרן עם ז' ואילך)

יינה של תורה .....

לאחר חסר ונבורה מהו הנס בדמיון קלסתר יצחק לפניו של אברהם? האם יצחק המשיך את דרכו של אברהם? איך משלבים בברות ה' השבון לב ושםחה? ואיוו מידה עדיפה בעבודת ה': חסד או גבורה?

חסד אברהם ופחד יצחק בעבודת ה'
(ע"פ ליקט שחתה חילדרן עם ז' ואילך)

פנינים^{iv} דרוש ואגדה .....

יעקב ויעש – "החסיד המעליה" ו"הכובש את צער"
(ע"פ ליקט שחתה חילדרן עם ז' ואילך)

למה רצה יצחק לברך את עשו? (ע"פ ליקט שחתה חילדרן עם ז' ואילך)

חידושים סוגיות .....

בגרדי קיומ ממצאות שלפני מותן תורה
יקשה על תירוץ המפרשים לבאר הידוש מאמר רב בימא על מתני'
קדושים בעין קיומ ממצוות דברם / יבאר החילוק בין דברי
המשה למאמר רב ע"פ אופנים שמצוינו בדור מצווות בתקון, אי'
אין שייך בו גדר עשיית מצווה כלל ועicker או שרך איןו בר חיבור
(ע"פ ליקט שחתה חילדרן עם ז' ואילך, איטה קרש חילדרן עם ז' ואילך)

תורת חיים .....

תורתות וסבסטומים .....

דרכי החסידות .....

"פָרִין נְפֵשׁ לְבַעַל הַהִלּוֹלָא"

צורות העורכה וההגהה:
הרבי לוי יצחק ברוק, הרב משה גראדי, הרב מאיר יעקב וליברטדורם,
הרבי צבי הריש ומונוב, הרב שלום והיטינוב, הרבי מנחם טיטלביץ,
הרבי אברהם מנן, הרבי מנחם מענדל ריינץ, הרבי אליהו שויכה

פתחה

בעזה"ת.

הננו מתחכדים להגיש לפניכם את הקונטרס
"לקראת שבת" (גלוון מתצט) הי"ל לפרשת
תולדות, ובו אוצר כלום בענייני הפרשה מתוך
רוכבות חידושים וביאורים שבתוורת "ק אדמור"
מלוי באויטש זצוקלך"ה נבנ"ט ז"ע.

◇ ◇ ◇

מדור "מרקא אני דרש" בפתח הקובץ
עסוק בנישואי עשו למחלתה בת ישממעאל,
שבסוף פרשנותו, שמשפטות לשון רשי נרא
שמרשתה הייתה, אך באמת ייל ששאה כשרה
היתה, ועשו נשא אותה כחלק מעשי הצבועים
להתעשות את יצחק.

במדור "יונה של תורה" מהות עבודת אברהם
ויצחק, שמצוינו שעשה הקב"ה נס מיוחד שהי'
קלסתו פניו של יצחק דומה לאברהם, ולכוארה
אין בהזה נס כל? אלא שקסתר הפנים מורה על
תכונת הנפש, ובזה לא היו אברהם ויצחק
לכוארה, וזהו הנס המייחד שעובדתו של יצחק
היתה "זרומה" לאברהם אף שמקופיא נרא
שבודתיהן הפוכות זמ"ז.

מדור "חידושי סוגיות" מפלפל בגדר קיומ
מצאות שלפני מותן תורה, וייחוך בגדר מצאות
בקטן אם אין שייך בו גדר עשיית מצווה כלל, או
שrok איןו בר חיבור.

ברכת שבתא טבא
מכון אור החסידות

"פָרִין נְפֵשׁ לְבַעַל הַהִלּוֹלָא"

...כעבור שלוש שעות הויל "ק אמוני" הרה"ק לכבד את התוועדות ב ביקורו.
דיבورو הראשון היה:
הרבבי האמצעי נסתלק ביום רביעי.

אצל חסידים היה אז "נטלו המאורות" ממש, קsha אפילו לשער את המזב אין נשארו
החסידים או כמיוחמים.

והאריך לדבר בעניין זה גם סיפר איזה סייפורים, ואחר כך דיבר באורך בסדר היכלות
הצדיקים וענין השמחה בגין עדן התחתון ועליוון, וענין הילולא של צדיקים, וגודל הזכות
למי שמשתדל לקבוע ביום ההוא איזה לימוד בתורתו של בעל הילולא.

ודאי הדבר – אמר הود "ק אמוני" הרה"ק – שבימי הילולא מעוררים הרביים וرحمאים
על כל החסידים, על נשותיהם וילדיהם, אך זהו התעווררות וرحمאים כללית בלבד, ואילו לגבי
חסידים הקובעים ביום הילולא איזה לימוד מלאה בתוועדות חסידית – ישנה התעווררות
رحمאים שונים לגמרי, שכן הלימוד וההתוועדות מהווים "פָרִין נְפֵשׁ" שמוסרים חסידים
לבעל הילולא.

(המשך קודש ח"ד ע"מ לרל-רכט)

חאת למודעי, שבדרכ כלל לא הובאו הביבאים כאופן
שהווינו במקורה, אלא עובדו מחדש ונערכ ע"י הביב
המערכת, ולפניהם הושם יובי השק"ט והמוקורות
שהופיעו במקורה, ויש להפוך, אשר במקורו הדברים מופיעים
בקיצור וכאנן הורחבו ומתבאו ע"פ המבואר במקומות אחרים
בתורת רביינו. ושות שטעווק המשג'ג וקורע דעת העורכים
יתכן שימצאו טעויות וכיו"ב, והם על אחוריות המערכת
בלבד, ושגיאות מי בין.

ועל כן פשות שני שבירו הערה או שמתקשה בהבנה
הביבאים, מונב שיעין במקורי הדברים (כפי שנזכרנו
בתוכן העניינים), וימצא טוב, יוכל לעמוד בעצמו על אמתות
הדברים.

כל הרים

שיותם וכחבים בענייני עבותה מכך אדר' מודר
מהודר' צ'ליבאנו וצוקלה'ה נבי' ז'ע

הברור דודס
לעלוי נשמה
הרחתה לשלמה
בר' יעקב עלה
אנג'ן
נכ"ע ב' תשרי ה'השנה
הגביה

"פריו נפש" לבעל ההילולא

למי חסדים הקובעים ביום ההילולא יהיה לימור מלוחה בחתוונות וחסידת – ישנה
ההעוזרות רוחמים שונה למורי, שכון הלימוד וההתוונות מהווים "פריו נפש"
שמסורים חסדים לבעל ההילולא

"וידעת מוסקבה"

תחילת חורף תרנ"ז, לרגלי חילשות הבריאות נסע הود כ"ק אאמו"ר הרה"ק [הרשב]
נ"ע עם כבוד אמי מורה הרכבת שלית"א ועמדי למוסקבה לעסוק ברפואות.
שם במוסקבה, הוואיל כ"ק אאמו"ר הרה"ק לומר את הדרוש "וידעת היום והשכota אל
לבך" – הידע בין אנ"ש בשם "וידעת מוסקבה".

יום ט' כסלו, הילולא של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק האמצעי, חל בשנה ההיא ביום
שבת קודש פרשת ויצא, והוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הוואיל לאחר אמר קבלת שבת את
הדרוש "והابן הזאת אשר שמתי מצבה יחי בית אלקים".

החסיד ר' בנימין ז"ל בערלין החפכל תפילה ערבית לפני התיבה, והוא כ"ק אאמו"ר
הרה"ק אמר את הקדיש שלפני ברכו השני והקדיש שאחרינו, ולמהרתו בתפילה שחרית
אמר את הקדיש דרבנן שקדם התפילה, והקדיש שאחר קראיית התורה – קדיש זה הי' אומר
גם כshall יום ההילולא שני ובחמשי – והקדושים שאחר אין כאלקינו ועלינו, ובתפילה
מנחה אמר רק הקדיש שאחר עליינו.

אנ"ש דמוסקבה שבאו לתפילה שחרית, אכלו סעודת שבת קודש לעצם בדריתנו,
שהיתה באחת הדיורות בדירות של האחים מאננסזאהן, ואחר תפילה המנחה סעדו סעודת
שלישית וחזרו את המאמר "והאבן הזאת", ולאחר תפילה ערבית, במוצאי שבת קודש, סידרו
התוועדות אנ"ש לכבוד החג יו"ד כסלו.

בין אנ"ש שבאו לתהוועדות זו היו אחדים שהיו כמה פעמים אצל הוד כ"ק אאמו"ר
הרה"ק "צמח צדק" ואצל בנו הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מוהר"ש, ויספרו איש ממש
ראה בעצמו או שמע מזקני החסידים.

המודר מודפס
לעילוי נשמה
האריה והחשה מורה
רוחמה חי חמוץ ז'ע
בת בילטאט' ר' דב
טוטרייך
לאמת משפחתי שיחו

מקרא אני זרץ

ביאורים בפשטו של מקרא

מחלת אשת עשו – כשרה או רשעה?

מדיע כתוב ריש"י "hosif reshua ul reshutot" ולא "ul reshutot"? איך היה בניויאי עשו למחלת מעשה של
כבדות? ביאור בסיבת נישואין עשו למחלת בת ישמעאל, ואיך רצה בונה להטעות את יצחק אבי

א. בסיום פרשתנו נאמר: "וילך עשו אל ישמעאל, ויקח את מחלת בת ישמעאל בן
אברהם אהות נבות, על נשיו לו לאשה". ופירש ריש"י את התיבות "על נשיו": "hosif
רשעה על רשעתו, שלא גירש את הראשנות".

ובפרשיות נראת כוונתו, שמחלת זו הייתה מרשות כמו נשוי עשו הראשונות, וזה הכוונה
בתיבות "על נשיו" – להשות ולדמות את מחלת זו לנשי עשו הקודמות שהיו רשעות. וכך
נראת בהוספה-הגהה שננדפסה בסוגרים בדפוסי ריש"י הנפוצים: "רצונו לומר, מרשות על
הרשעות שהיו לו כבר".

אבל קשה, כי לפיה זה היה לריש"י לומר "hosif reshua ul reshutot" – והיין, שהנשים
הקודמות היו רשעות, וגם אשה זו הייתה "reshua" (רשעה" בኒוקוד שבא, שאשתו היא רשעה, כמו
"מלכות יון הרשעה");

אולם מזה שכתוב ריש"י "hosif reshua ul reshutot" – מובן שאינו מדובר כאן על רשות
נשי עשו, אלא על מעשה הרשות של עשו עצמו. והיין, שעשו hosif בניויאין אלו
מעשה הרשות על מה שהרשות קודם לכך זה צריך לקרא את הרי"ש שבתיבת "reshua"
בኒוקוד חיריק, כמו "ויהרשעה כולה בעשן תכליה", וכי על רשעתו של עשו.

וציריך ביאור, אייזו הוספה רשות יש כאן מצד עשו.

ב. ולכאורה היה אפשר לומר, שהזונה גופה שעשו הולך ולוקח אשת מרשות לאשה, הרי
זה מוסיף רשותה בו עצמו. שלא הסתפק בנשי הראשונות שהיו רשעות, אלא הוא מוסיף
בביתו עוד אשת מרשות.

לקראת שבת

אבל קשה לישב זאת בלשון רשי", שכחוב "הווטיף רעשה על רשותו, שלא גירש את הראשנות" – ומובן מלשונו, שהוספת הרשות לאינה בעצם זה שנשא קודם נשים רשות, אלא בזה שלא גירשן.

ואם אכן גם אשה זו הייתהASA מרשות, הרי למה הינו חושבים שעשו צריך לגרש את נשי הראשנות בגל שנשא אותה, ועל זה מהדים שרשעותו היא בזה "שלא גירש את הראשנות"? ! הרי פשיטה שאין כל טעם שיגרשן!

ג. ולכן יש לבואר, שבאמת אשה זו שנשא עשו עתה – הייתה אשה בשרה. וכמוון גם משמה שנקראת כאן בשם "מחلت", ופירוש רשי" בפרשת וישראל (לו, ג) שנקראת בשם זה על שם מהילת העוננות, שנמלחים עוננות החתן והכלה ביום נישואיהם.

ואף אם נפרש שמחילת העוננות של החתן והכלה היא אפילו כאשר לא עשו תשובה, ואם כן אפשר לומר שנמלחו עוננותיה בזכות הנישואין אף שבעצמם נשאה מרשות מצד מעשיה – הרי מזה גופא שrok היא נקראת בשם "מחلت", הרומז על מהילת עוננות, ולא נשי עשו הראשנות, משמע שהיא הייתה ראייה לכך גם מצד מעשיה.

ובאמת מוכחה מתוכן הפרשה שמחילת לא הייתה מרשות (וראה גם גור אריה וועד מפרשין). שהרי כל הטעם שנשא עשו את בית ישמעאל הוא לפני שורה כי רעות בנות כנען בעניין יצחק אביו, ורצה לעשות נחת רוח לאביו ולישא אשה שתהיה ישרה בעניין, ולכן הילך לשמעאל לישא אשה מיחסת דוקא – ואם כן, מסתבר לומר שלקח אשה כשרה, ולא אשה כנשי הראשנות שהיו "מורת רוח ליצחק ולרבקה" (פרשנו קו, לה ובפרש". נז, מו).

ד. ועתה יש לבחיר את דברי רשי" שಹוספת הרשות של עשו הייתה בזה שלא גירש את הראשנות", ובהקדמים:

הרשעות של עשו בליך נשי הראשנות לא הייתה רק בזה שנשא נשים כאלו שהוא "מורת רוח ליצחק ולרבקה", אלא גם מפני הצבעות והרמות שבನישואין אלה, וכפирוש רשי" על הפסוק "ויהי עשו בן ארבעים שנה" (פרשנו קו, לד): "עשו היה נමול לחזיר .. החזיר הזה כשהוא שכוב תלפיו לומר ראו שאני טהור, כך אלו גוזלים וחומסים ומראים עצם כשרים. כל ארבעים שנה היה עשו צד נשים מתחת יד בעליך ומענה אוטם; כשהיה בן ארבעים אמר: אבא בן ארבעים שנה אשה, אף אני כן".

וזה מה שעכשיו "הווטיף רעשה על רשותו":

caseshow הארויאו הראשונים של עשו היו מעשה צבעות, שיאמרו שמתנהג כייצחק אביו כך גם בנישואיו מחלת הווטיף רשות מעין רשותה הקודמת, שלקח אשה כשרה רק כדי שיאמר יצחק שחזר בתשובה, בה בשעה שלא הייתה זו אלא צבעות, שהרי "לא גירש את הראשנות".

כלומר: אם באמת הייתה כוונה עשו לחזור בתשובה, ולכן לקח אשה כשרה ומיחסת כרצון אביו יצחק – היה לו לגרש את נשי הראשנות, שהיו רשות; וזה שנשא אשה

תחרות וסכסוכים

משנה למתחרה – לאהבה!

[כאשר] יש לו מתחרה במסחרו, ובונסף לכך [המתחרה פועל לידיו] באוטו איזור. – כאשר הוא מנסה לעצמו לחתנה לפי מודתו והנפש הבהמית שלו, מתעוררת אצלו ממדת השנאה למתחרה שלו. בא השכל של נפשו האלקית ואומר לו: אתה הרי מאמין שה' הוא בעל הבית של העולם, במילא אחד מן הימים:

[אם] פסק לך השם יתברך פרנסת – איך יתכן שהמתחרה יוכל לקחת זאת ממי, היפך רצון הבורא.

אם לאידך מלמעלה החליטו לתת לך פחות פרנסת, האם אתה סבור שלא המתחרה אין מלמעלה דרך אחרת איך לבצע זאת? ואם כן, [הרי] הלה אנחנו לוקח ממך דבר, מודיע אפוא תשנא אותו?

לאחר התדיינות פנימית רבה הוא חש שהשנאה חדרה להשפיע במעשה, אחר כך גם לא בדבר ולבסוף אפילו לא במחשבה.

אבל ל"אתה הפקא" [=שיתהפרק היחס שלו למתחרה], לאהבה, [למדרגה זו] עוד לא הגיע. אך הנפש האלוקית מתקדמת הלאה ואומרת לו: "ואהבת לרעך כמוך". אתה מומחה בתחום הנה מבואר בספרים הקדושים, שנסוף שלל ידי זה גם על כל פנים בעית החופה, שנוסף עליה רוח שהוא יתרכז בשולומיו ויגרום נחת רוח לזרויים שיחיו שהוא אחד מעשרות הדברים כבד את אביך ואת אמך, הנה מבואר בספרים הקדושים, שבעת החופה עת רצון הוא, והחתן והכלה יש להם חשיבות מיוחדת, וכדי שהוא יבקש להתפלל לימי משלאות לבבו לטובה, בעת עמדם בחופתם.

תקומי חזקה שיקבל את האמור לעיל בטוב לבב ובסביר פנים יפות וימלא בקשתי מתאים לציווי חכמוני זכרונות לברכה להשלים ולהרבבות השלום שביניהם, וכי רצון שיבשר טוב בהאמור בלבד. נ. ב. לתוכן המכתב נשלח מהיר דוחוף.

(תרומות נינוחות קורש ח"ע עמי' קני, אוצרות קורש המתורבות ח"ע' 7)

סכסוך עסקי בין אחים וייש חתונה...

במענה למכתבו המהיר . . . שנטקbel חיים בוקר, בו כותב אודוט דין ודביבים [סכסוך עסקי] אשר בין ובין אחיו... שיחי אשר פעל זה גם על היחסים שביניהם ובין היחסים במשפחה בכלל.

וכיוון שאמרו חכמיינו זכרונות לברכה, אשר השלום הוא כל הmachik ברכתו של הקדוש ברוך הוא, ובפרט שלום בין אחים, מובן גם פשטוט שעליו ועל אחיו שי' לעשות כל התלווי בכל אחד מהם, שהיה השלום ביןיהם ובಹקם הכי אפשרי.

ובהונגגע לחילוקי הדיעות שביניהם בעניין העסוק שלפני כמה זמן, יעשו כמו מגה ישראל בזה, להציג טעמים (כל אחד ואחד – בפני השני) לפניו וירוח להם... אבל כאמור לכל בראש עלייהם לעשות שלום ביניהם תיקף ומהיד, ויהי רצון שגם ברכתו של הקדוש ברוך הוא תומך בהוספה תיקף ומהיד.

כיוון שבימים הרביעי הוא יום חתונת בנו של אחיו שי' מהנכון ביותר ובויתר, שאפילו אם טרוד הוא ומצב ורוחו אינם מתאימים כל כך, בכל זאת יהי' נוכח על כל פנים בעית החופה, שנוסף עליה רוח שהוא יתרכז בשולומיו ויגרום נחת רוח לזרויים שיחיו שהוא אחד מעשרות הדברים כבד את אביך ואת אמך, הנה מבואר בספרים הקדושים, שבעת החופה עת רצון הוא, והחתן והכלה יש להם חשיבות מיוחדת, וכדי שהוא יבקש להתפלל לימי משלאות לבבו לטובה, בעת עמדם בחופתם.

תקומי חזקה שיקבל את האמור לעיל בטוב לבב ובסביר פנים יפות וימלא בקשתי מתאים לציווי חכמוני זכרונות לברכה להשלים ולהרבבות השלום שביניהם, וכי רצון שיבשר טוב בהאמור בלבד. נ. ב. לתוכן המכתב נשלח מהיר דוחוף.

(אוצרות קורש ח"ע עמי' קני ואליק)

לקראת שבת

יג

לקראת שבת

הא אמרינן בריש שבועות אלא מעתה תורה דכתיב נעלמה מעין כל חי הני נמי دائיכא דידע בה והכתיב לא ידע אנוש ערוכה, משמע דשות אדם לא ידעה קודם מתן תורה, ואין לומר דהתם קודם בריאת העולם אמרינן דהא מעיני כל חי ומעוף השמים וענין כל חיל לא שייכי קודם קודם בריאת העולם". ע"ב. ועיי"ש מה שתירץן; ואילו רב חדש שקיים אברהם אבינו כל התורה כולה, דארך שהתרה לא ניתנה עדין, מ"מ ישנה להחפツה דתורה ומצוות, אלא שלא נצטווה לקיימן, ושפיר יכול לחול על מעשה אברהם שם "קיים" מצוה [וע"ד נשים בקיים מ"ע שהזמן גרמא, שאף שאין מצוות עליהם (קידושין כת ע"א) מ"מ ראשין לקיימן (ראה רמב"ם הל' ציצית פ"ג ה"ט, Tosf' עירובין צו ע"א, ועוד) ונחשב לקיים מצוה, עד דאן קייל' דרשאין לברך וכו', עיי' טושו"ע וכן"כ סי' יז].

וב' אופנים הנ"ל, אם הוא מעשה בעלמא או בגדר קיום, הוא גם כעין דאשכחן בקטן גבי מצות שמחייב מדרבנן, דיש לחקור אם חל ע"ז שם מצווה דאו צריך לקיימן בכל הפרטים, או דהו רק מעשה והקשר בעילמא, ואין העשיה צריכה להיות בכל הפרטים גדול - כמו שנתבאר בארכוה בדורותא אחרינא (עליל פ' וירא סימן ג) ואכ"מ.

[וראה בלקו"ש חל"ה, תולדות ב, ביאור הטעם שבתוכן המשנה בקידושין נוגע דוקא להדגש כאופן הא', ובתוכן הסוגיא דיומא נוגע דוקא להדגש כאופן הב', עיי"ש ותמצא נחת].

ואהבת אתך), וא"כ הא דאשכחן לדינה לאחר שיגידיל טוב שיקבל ע"ע איזה דבר לתשובה וכפירה על מה שעבר בקענותו (שו"ע אוח"ס רוס' למג, וראה הגות אשורי' בכא קמא פ"ח סי' ט ומה שהביא מפרש'י ב'ק' צח: ד"ה ואכפיה) מוכיח כהאופן דלאו היתר גמור הווא. ועיי' היטב במנ"ח סוף מצוה רסג גבי המתמא כהן קטן, ומה שהביא שם מפתיחה להפמ"ג אוח"ח ח'ב אות ג.

ושוב יש לחקור כעין זה בנדון דידן, אי נימא דקודם שניתנה תורה ישנה החפツה למצות התורה, דהלא תורה מאז ומעולם הייתה וקדמה לכל העולם, פסחים נד ע"א ועוד, ורק שעדיין לא היה ציווי להגברא כיון שעדיין לא ניתנה למטה, ולפ"ז החסרון בקיים המצאות לפני מ"ת הו רק משומן גדר "אינו מצווה ועובד" (שמצינו לאחר מ"ת), אבל שם "מצוות" עלייהו; או דילמא יש לומר שלפני מ"ת ליכא החפツה תורה ומצוות בעולם, דלא רק שלא היה ציווי להגברא, אלא שהחפツה נתחדשה (בעולם) בשעת מ"ת.

ומעתה יש לומר, דזהו גוף החדש במאמר רב על מאמר המשנה. במאמר המשנה, שדייך "שעשה אברהם אבינו את כל התורה כולה עד שלא ניתנה", כוונתו שלפני מ"ת לא חל על פעולות התומם"ץ דהאבות גדר של קיום מצווה, אלא מעשה סתם, כיון שכל החפツה נתחדשה בשעת מ"ת, ולפנ"ז לא רק שלא נצטו אלא שעצם המציאות דלאחר מ"ת לא הייתה בעולם [וראה מה שנקט Tosf' הרא"ש סוף קידושין בקושיותו: "וא"ת

כשרה, בשעה ששאר נשיו אין כשרות, מורה שניישואין אלה הן צבירות ורשעות. ונמצא לפ"ז זה, שתיבותו "על נשיו" לא באו ללמד את הצד השווה של נשוי עשו, אלא לתאר את רשותו של עשו, שאף שלקח עתה אשה כשרה, מכל מקום היה זה "על נשיו" – "שלג גירש את הראשונות", ומזה מוכח שאדרבה – בזה שלקח אשה כשרה הוסיף צבירות ורשעות על רשותו הקודמת.

אומדן לפני או אחריו?

וירע יצחק בארין ההוא ומיצא

בארין הוה באשנה הוהיא – שיטים למלה, לנטה השאנן קשה
השנה קשה. מה שעריס – שאטמאה כמיה ראי לעשת
ועשת עלה את שאמודיה כאה. ורבתינו אמרו אומן וה
עלמעשותה הי' (כ"ב. בראשי)

מלשון רשי' "ורבותינו אמרו" (ולא" אמרנו
רבותינו) משמע שפירוש "רבותינו" חולוק על
הפיירוש הראשון (ראה ש"ח כללים ח"א ע' מט וח"ז
ע' איטה ואילך, וש"ג). וצריך להבין במה נחלקו,
ולמה הוכחה רשי' להביא ב' הפירושים.

ויש לבאר: לפי הפיירוש הראשון, האומן
היא לפנוי גידול התבואה ("כמה ראי")
לעשות), והנס היא בעשת הגידול, שהארץ
עשתה פי' מאה מהאומן. אך לפירוש זה
קשה, דכיון "שהארץ קשה והשנה קשה", הרי
ובודאי היא האומן מצומצם ביוור, ואם כן אין
מעלה גדולה כל כך בזה שהארץ עשתה פי'
מאה מזומצם כל כך.

ולכן מביא רשי' את פירושו "רבותינו" -
"אומן זה למשעות הי'", שלפירוש זה הי'
האומן לאחרי גידול התבואה, שהרי עד אז
אי אפשר לאומן את המשעות, אלא שאח"כ
נעשה בה נס נוסף, ולאחריו שה התבואה צמחה
באופן רגיל לмерות ש"הארץ קשה והשנה
קשה", שוב נעשה נס נוסף שלא בדרך הטבע
כלל - לאחר שכבר גדרה ונגמרה התבואה
וכבר נאמונה למשעות, שוב חוזה והוכפה
מי' מאה.

אלא שלפירוש זה קשה, דמאיחר שרצתה
הקב"ה לברך את יצחק בשפע רב, היהת
השدة יכולה להוציא את מלאו סכום
התבואה מלכתחילה, ומדוע תחילת צמחה
התבואה באופן רגיל, ורק לאחר מכן הוציאה
עוד מאה שעריס?
ומלחמת קושי זה הביא רשי' פירוש זה רק
כפירוש שני.

מדוע נاصر על יצחק לצאת מהארץ?

אל פרדר מצרימה שכון בארץ אשר אמר אליך
אל תרד מצרימה – שאתה עליה תחמייה ואון חזה לאון
דאילך (כ"ב. בראשי)

איסור זה שהוטל על יצחק שלא יצא
להו"ל דורש ביאור:

בימי האבות עדין לא חל שום איסור
לצאת מארץ ישראל, כدمינו שהאבות
יצאו מארץ גם כשלא הי' הכרח בדבר, כמו
 אברהם שיצא לחורן לאחר ברית בין הבתרים
(ראה רשי' בא. ב, מ), ויעקב שירד למצרים כדי
לפגוש את יוסף. וגם לא מצינו (בפסותם
של כתובים) שחלה על הארץ קדושת הארץ
ישראל כבר בימי האבות (ודעה יראים (השלט) כי:
ואע"פ שבימי אברהם לא נתקודה הארץ עדין עדין).

ואם כן, גם אם יצחק הי' "עללה תמיימה",
עדין צריך ביאור מדוע נاصر עליו לצאת
מהארץ?

ויש לומר:

אף שארץ ישראל לא נתקודה עדין בימי
האבות, ולא הי' חילוק בקדושת הארץ עצמה
בין הארץ לחוץ לארץ, מ"מ מצד יושבי הארץ
הי' חילוק בינויהם, שבארץ ישראל הרגilio
האבות שם שמים בפי הבירות, ואילו בחו"ל
לא היו בא עולם מקרים בו (ראה חי' ראה כד, ז
ובפרש"י שם ובמה שנתבאר בו בלקוטי שיחות חט"ו עמ' 158
ואילך). ולכן יצחק, שנודך גופו ונעשה "עללה
תמיימה", לא הי' ראי שיצא לחו"ל, מקום
שאינם מזוכרים שם שמים על פיהם.

במלאכתו הרי הוא מת ברעב אבל התורה
אינה כן כו' וכן הוא אומר באברהם אבינו
(בפרשתנו) ואברהם זקן וה' ברך את אברהם
בכל מצינו שעשה אברהם אבינו את כל
התורה יכולה עד שלא ניתנה לו"; משא"כ
מאמר רב ביום בא כהוספה בלבד
המבהיר שם לפני זה דabrahem זקן ויושב
בישיבה היה (ומיימין של אבותינו לא
פרש ישיבה מהם כו'), ומוסיף ע"ז הש"ס
מאמר רב דקיים אברהם אבינו כל התורה
כו'לה, עי"ש היטב. איברא, אכן שפירוש
זה מתיחס היטיב בלשון רב כ"קיים אברהם
אביינו", מ"מ קשה לפרש לשון המשנה
עשה אברהם אבינו את כל התורה כולה"
דקיי על לימוד התורה בלבד ולא על
עשיות המצאות בפועל. והרי מביא ראייה
מהכתוב "יעקב אשר שמע אברהם בקולו
וישמר ממשורת מצוותיו חוקות ותורות",
כל בני נח, אבל תורה לא ניתנה לו", הרי
ddbri rab שקיים אברהם את התורה הינו
רק מה שניתן כבר ולהכי מקש"י "אם לא ז'
מצות". איברא דלכארה חידוש גדול הוא
לומר דבר ס"ל שאברהם נצטו על קיום
המצאות שלהם, אבל באמת יש לחקור בזה
עוד חקירה יסודית, דקיים זה יש להגדיר
בב' אופנים, ובתקדים החקירה שהובאה
במק"א בהא דמעיקרא אין חיזויים חלים
הפי' הוא דמעיקרא אין חיזויים חלים
עליהם, כי מתחילהם לגודלים דוקא ניתנו,
או דבאמת לכל ישראל ניתנו המצאות,
אלא שקטנים אינם בני חיוב ועונש, דלאו
בני דעה נינהו. ונפק"מ אי נימא שכשהקTON
עובר עבריה בעשותו אחת מצאות ה' אשר
לא תעשינה יש בזה שם מעשה עבריה,
ושVICIA בזה תשובה וכפירה, או דהיתר
גמר הוא (וצע"ק ביבמות מה: עי"ש ביעב"ז
זקנה או לידי יסורים ואינו יכול לעסוק

לקראת שבת

בכמה מקומות לגבי האבות שהיו נזהרים
מלעבור אל"ת.

ולזה נראה יותר דודאי מתני' דקידושין
מתפרש שקיים גם הלאוין. ובלאו הכי
ראה מה שהקשה עוד על המהרש"א
בשיירי קרבן לירושלמי סוף קידושין,
ולכך נראה לתרץ באופן אחר.

והנה בשיני' קרבן לירושלמי שם
כתב לישוב, דמנני' משמע שעשה אברהם
כן מדעתו (וכמודגש במסנה "עשה כו'
עד שלא ניתנה"), אבל רב נקט "קיים",
דמשמע שנצטווה על כך וכיים הצעוי,
ודיק לה מدقכיב אשר שמע אברהם בקולו
ומשמע שה' צוה לו כך. ונסתיע מפרש"י
יום שם, דעל קושיות הש"ס "וזאema ז'
מצות" פרשי' ז' מצות שנצטוו לשאר
כל בני נח, אבל תורה לא ניתנה לו", הרי
ddbri rab שקיים אברהם את התורה הינו
רק מה שניתן כבר ולהכי מקש"י "אם לא ז'
מצות". איברא דלכארה חידוש גדול הוא
לומר דבר ס"ל שאברהם נצטו על קיום
המצאות, וכמו שהקשה החיד"א בפתח
כל התורה, וכמו שנקה החדיר"א באבות
עינים לקידושין, ובכasa רחמים לאבות
דר"ג ריש פל"ג, ד"ליכא למ"ד שאברהם
אביינו ע"ה נצטווה יותר מהamilah ז' מצות,
אלא הוא מעצמו סביר וקיים".

ובפשטות היה אפל דמנני' איררי רק
בלימוד התורה דברם, משא"כ רב איזל
לגי' קיום כל המצאות. דהא במתני' הובא
זה בסיום מאמר ר' נהורי "מניח אני כל
עובר עבריה בעשותו אחת מצאות ה' אשר
לא תעשינה יש בזה שם מעשה עבריה,
ושVICIA בזה תשובה וכפירה, או דהיתר
גמר הוא (וצע"ק ביבמות מה: עי"ש ביעב"ז
זקנה או לידי יסורים ואינו יכול לעסוק

הברור מופט
לעילוי שבחת
רב שמעון בר נחמן
שנואל רוח הלו ע"ה
רומיישק
גנפר' ב' בסלו הלהשטיין

אַיְדּוֹשִׁי סָגָרֶז

עיפוי ופלפול בסוגיות הפרשנה

הברור מופט
לעילוי שבחת
מה ליליט נא נארש
נלי"ע ער' יומ' וביפורום
החשיה
תגב'ה

יִשְׂרָאֵל תָּגָרֶז

ביאורים בענייני הפרשה על דרך ההסודות

בגדר קיומ מצוות שלפני מתן תורה

קשה על תירוצי המפרשים לבאר חורוש מאמר רב בימא על מתני' דקדושים בענייני קיומ
מצוות אברהם / בואר החיליק בין דברי המשנה למאמר רב ע"פ 'ב' א' אפנין שמצוין
בנידן מצוות בקטן, אי אין שיך בו נידן עשיית מצווה כלל ועיקר או שرك איינו בר חיובא

כל המצוות, והיינו העשין, אבל לישנא דרב
קיום כל התורה משמעו נמי אלאין של
התורה". והוא דפרקיך ארב דוקא "ואימה
שבע מצות".

והדברים צ"ע, דעת"פ שלשון
המשנה היא "עשה.. את כל התורה", למה
תיסק אדעתיין שאברהם קיים ורק העשין
ולא נשمر מלעbor אלאוין, והרי היא
סבירא פשוטה דבבודאי השתדל אברהם
לקיים את כל התורה כולה בכל מי
דאפשר ללא חילוקים (ובפרט לפי גירסת
המשנה שלפנינו "עשה אברהם אבינו את
כל התורה כולה"). ויעו"י בג"א על רשי"
ויגש (מו, י) דשארא האבות והשבטים כו'
קיימו רק מ"ע ולא ל"ת ורק אברהם קיים
בכל המצוות, ומטעו שזו הידוש, עי"ש
טעמו בארכאה, אבל לכארה מצינו בכ"מ
איפכא, ובלי התוס' ב' ב' טז: "דאע"פ שלא
נצחטו מכל מקום מכוער הדבר" (ויש
כתב זה אףלו בנוגע לעשו), ועוד"ז הוא

תגן בסוף קידושין "מצינו שעשה
אברהם אבינו את כל התורה כולה עד
שלא ניתנה שנאמר (פרשנתנו כו, ה) עקב
אשר שמע אברהם בקולו וישמר משמרתי
מצוות חוקתי ותורתית". וביוםא כה:
גרסינן אמר רב קיים אברהם אבינו כל
התורה כולה שנאמר עקב אשר שמע
אברהם בקולו וגוו". והק' מהרשר"א
ועוד דמאיחר שהוא שמיינה שלימה בסוף
קידושין מאי אתה רב לאשמעין במאמרו,
ועוד, ביוםא שם פריך "ואימה שבע
מצוות, הא אילנא נמי מילה וכו", וקשה,
אדפרקיך הכאAMILITA דרב "ואימה ז'"
מצוות" לפרוך אמרתני' דקידושין [מייהו
בזה י"ל בפשטות דבקידושין אינו עיקר
מקומו של עניין זה, והובא במתני' רק
לתוספת ראייה על פועלתה של התורה
"בעת זkontoo" של אדם, עי"ש היבט].
ותי' מהרשר"א דבמשנה נקט "שעשה
אברהם אבינו" ד"לא ממשע אלא שעשה

לאחר חסר וגברוה

מהו הנס ברכמיין קלסתה' יצחק לפני של אברהם? האם יצחק המשיך את דרכו של אברהם? איך משלבים
בעבורת ה' שברון לב ושמחה? ואיזו מידת עדיפה בעבורת ה': חסר או גבורה?
חסר אברהם ופחד יצחק בעבורת ה'

לאחר שפותחת פרשנתנו במילים "ואלה תולדות יצחק בן אברהם", חותם הפסוק "אבל
הולד את יצחק".

ותמהו חז"ל (הובא בראשי"ה פ"ע פ' מהחומרה ריש פרשנתנו), מיי קמ"ל בכך שאברהם הולד את
יצחק, והלא נאמר כבר שייחזק הוא "בן אברהם", ובאיירו שמילים אלה ורמזות להתרחשויות
שאיירעה בזמן לידת יצחק:

"לפי שהוא ליצני הדור אומרים מאכימליך נתעbara שרה .. מה עשה הקב"ה, צר קלסתה
פנוי של יצחק דומה לאברהם, והיעדו הכל אברהם הולד את יצחק".
וכך הוא פירוש הכתוב: "יצחק בן אברהם חי", שהרי עדות יש שאברהם הולד את
יצחק".

אמנם יש לתמהות:

מהלשון "מה עשה הקב"ה", משמע שמנני טענת לייצני הדור הוצרך הקב"ה לעשות
מעשה מיוחד שאינו רגיל, ולצורך את קלסתה יצחק דומה לאברהם. ולכארה, הרוי וזהطبع
העולם בדרך כלל, שבן דומה לאביו, ולධיפך, צריך סיבה מיוחדת בכך שהבן לא יהיה דומה
לו, ומדוע יצירתי פנוי יצחק מפני אברהם נחשבת למעשה מיוחד?

חסר אברהם ופחד יצחק

ויש לומר בביורו הדבר:

מכובא בסה"ק (ראה תורה או תורה חיים ריש פרשנתנו) שכל אחד מהאבות הקדושים נתיחיד

בעבודת ה' בסגנון מסויים ומיחוד לו.

והנה, אברהם ויצחק היו בעלי תוכנות היפות זה מזה: אברהם נקרא " אברהם האובי" (ישע"י מא, ח) לפי שהנחתו הייתה במידת האבה והחסד, ועיקר עבודתו הייתה בגמилות חסדים והכנת אורהם, ואילו אודות יצחק נאמר "פחד יצחק" (ויצא לא, מב), שמידתו הייתה במידת היראה והגבורה (וכמובן שם שהדבר התבטא גם בעבודתו בחפירת הבארות. עי"ש).

והנה, ההפרש שבין איש החסד לאיש הגבורה הוא בכללות תוכנות הנפש, ואפילו בכוחות השכלליים. וכמובן גבי בית שמאו ובית הלו (ראה תנייא אגדת הקורוש סי' ג. ועוד), שמהלוקתם נבעה משורש נשמותיהם: בית הלו היה בבחינת החסד, ולכן גם בשכלם נטו יותר להקל, ובית שמאו שהיה נשומות שכבחינת גבורה, הבנתם השכלית הביאה אותם להחמיר. וכן הוא גם גבי אברהם ויצחק שהיו שונים לגמרי בכל כוחות הנפש.

שינוי מהותי כזה, מתבטא גם בצורת הפנים, וכפי שוראים במושב שתכוונות הנפש משפיעות על מראה הפנים, לאיש החסד יש סבר פנים יפות, ואילו פניו של איש הגבורה הן תקיפות.

ונמצא, שאף על פי שבדרך הטבע בן דומה לאביו, והרי זה משום שלheitו בן הוא דומה לו בתכוונות נפשו, ומילא גם בצורת פניו, אך יצחק, שהיה בטבע שונה לגמרי מאברהם, הנה פניו של יצחק היו צרכות להיות שונות לשליטין מפניו של אברהם, למרות היותו בןו. שינוי זה, במרקם הפנים, בין יצחק לאברהם היה ייחודי את טענתם של ליצני הדור, יצחק אינו בן של אברהם. הם טענו שלא יתכן שהבן יהיה כל כך שונה בתכוונות ובמרקם מאביו (וראה במקור הדברים הע' 34 שתעט הגבורה קיבלה יצחק משרה אמו. עי"ש).

ועל כך מספר המדרש, "מה עשה הקב"ה, צר קלסתור פניו של יצחק דומה לאברהם", הקב"ה שינה מדרך הטבע, שהפנים מבטאות את תוכנות הנפש, ושינה את קלסתור פניו יצחק, שלמרות היותו איש הגבורה, היה פניו דומות לפני אברהם, איש החסד.

דמיון בין חסד לבבורה

ובכן, שכאשר שינה הקב"ה את קלסתור פניו של יצחק, לא הי' זה שינוי חיצוני בלבד במרקם הגוף, אלא להיפך: הם נעשו דומים במרקם החיצוני ממשם של "קלסתור הפנים" הרוחני שלהם הי' דומה.

ולכאורה, מכיוון שאברהם הי' איש החסד ויצחק הי' להיפך, איש הגבורה, כיצד יוכל להיות דומים זה לזה במרקם הרוחני? והסביר בכך ברכך ה' לא הייתה דינם וגבורה בפני עצם, אלא היא נבעה ממידת החסד של אברהם.

וכמובן בספרים (ראה סידור עם דאי"ח רמז, א ואילך. לקוטי תורה ואתחנן יג, ג. תורה או רקו, ב.

יעקב ועשו – "החסיד המעליה" ו"הכובש את יצרו"

ויעזרו הנערמים
ועש כי בכלל אלא שקלקל במעשייו (כה, כ). ילקט שמעני (היעש רמי'כ)

ובמעשייו, ותמותתו ניצול טبعו להתגברות על הרע, ניצלו כדי להרע בפועל, ויצא לתרבות רעה.

למה רצה יצחק לברך את עשו?

בעבור תברך נפשי בטרם אמות (כז, ר)
ידועה התמי': הרי יצחק ידע את גודל רשות עשו, וא"כ מדוע רצה לברכו (ראה רmb"ן, רד"ק, אלשריך ועוד)?

ומבואר הוא ע"פ מ"ש בספר היסודות (ראה תורה אור ותורת חיים ריש פרשנתנו), שעבודת יצחק בכללות ימי חייו הייתה בחפירות בארץות, ותוכנה - שף במקום שנראים בו רק עפר וצורות, הרי ע"י חפירה בעומק האדמה, גילה יצחק שם במוקם ההוא נמצאים "מים חיים". והינו, שעבודת יצחק הייתה לגלוות שם במקום שנראה ריק מקודשו של הקב"ה, הנה ע"י חפירה בעומק מגלים גם שם ניצוצי קדושה.

ועפ"ז יובן מה שבירך את עשו, שכוננותו בה היהת לגולות ע"י הברכות שם עשו, שבחיצוניתו נראה שרחוק הוא לגמרי מעבודת הש"ת, הנה ע"י "חפירה" ועובדת קשה מגלים את ניצוצות הקדושה החכויים בפנימיות נפשו (ראה תורה או ר, ג).

ומזה הוראה לגבינו, שגם אפילו בעשו הרשות עסוק יצחק לגולות את פנימיות נפשו ולקשרו לעבודת ה', הרי דברים ק"ו בנוגע לאחינו בני ישראל, גם אלו מהם הנראים כרוחקים מתחורה ועובדת ה', יש לעבד ולעמל כדי לקרבם ולגלוות את פנימיות נפשם - "מים חיים" שבהם, עד שישבו בדרך אבותינו.

בדברי היל"ש משמעו ש"ויגדלו הנערמים אין פירושו רק שגדלו בשנים, אלא גם שגדלו ברוחניות, ורק אח"כ קלקל עשו במעשיין. וכן איתא בזוהר הקדוש (פרשנו קלח, סע"ב): "דאברהם כו' הוה מחנן לנו במצות כו', לאסאה יעקב ועשו".

ולכאורה יפלא ביותר, שהרי עה"פ "ויתרוצצו הבנים בקרבה" (פרשנו כה, כב) אמרו חז"ל (בראשית רבבה פס"ג, ז. וכן כתוב בזוהר שם בהמשך הדברים - קלט, רע"א) שכבר במעין אמו פנה עשו לעבודת אלילים, וא"כ איך אפשר לומר שבתחלת גדל עשו והתעללה ברוחניות, ורק אח"כ קלקל במעשיין?

ויש לומר:

מבואר באורכה בשמונה פרקים להרמב"ם (פ"ז), דבעבודת הש"ת ישנו שני אופנים, "החסיד המעליה" ו"הכובש את יצרו": החסיד המעליה מתואווה רק לדברים טובים, וכל עבודתו אינה אלא להתעללות בקדושה ממדרגה למדרגה, משא"כ הכובש את יצרו הוא זה ש"מתואווה אל הפעולות הרעות", ומ"מ "יכבוש את יצרו" ו"יעשה (רק) הטבות".
ועפ"ז יש לומר שבזה נבדלו יעקב ועשו: יעקב הי' איש תם יושב אוהלים - "החסיד המעליה", משא"כ עשו רואי ה' להיות במדרגת "הכובש את יצרו", ולכן הוא בטבעו משיכה לעבודה זרה, כדי שיוכל להתגבר על יצרו.
ואכן, בקטנותו, חינכו אברהם לשמו על רצון ה' ולהתגבר על יצרו, ועשה כן בפועל.

לקראת שבת

לקראת שבת

MASTERADAA – הינו בכ"י ושמחה בעת ובעונה אחת.
רק שבזה עצמו ישנן שתי מדריגות:

המדריגה הנמוכה יותר, היא לחק את המרירות והשמחה לשני זמנים נפרדים, ומקדים את עניין התשובה במרירות ליל שישי, ואוזי השמחה היא ביום השבת. גם באופן כזה יש אצלו יתנו יהודי שתי העבודות של מרירות ושמחה, אמן בזמנים שונים (ראה תניא אגורה התשובה פ"ז ואילך).

אך באמת יכול כל יהודי (ועכ"פ לפרקים מזמן לזמן) להגיע למדריגת ומעלת האבות, שייהיו אצלו המרירות והשמחה בכת אחת, וכMOVED עלי מתניא: "לב נשבר ורוח נמוכה, בשעת השמחה ממש".

עדיפות למידת האהבה

והנה, מעניין שניוי קלסטר פני יצחק נתן לטעם עוד הוראה בעבודת הבורא י"ט:
כדי שיעידו הכל שאברהם הוליד את יצחק, היו שתי אפשרויות: א. שקלסטר פני יצחק
יהי דומה לאברהם, כפי שאכן עשה הש"ית. ב. שקלסטר פני אברהם יהיה מלכתחילה דומה
לפניו של יצחק העתיד להיוולד.

ומובן, שהעדיף הש"ית לעשות אפשרות הראשונה, שכן גם מצד הטבע וההיגיון מוטב
היה לשנות את פני יצחק, ולא לשנות את פני אברהם שנים רוכות לפני שהי' צורך בכך.
אמנם, העולה מכך הוא, שהקב"ה שינה את צורת פני הגבורה לצורת פני החסד, ולא
להיפך.

ומכאן יש ללמידה, שכאשר יש לעשות פעולה מסוימת, ונינתן לעשותה באחד משני
הकווים: בכו החסד או בכו הגבורה, הרי יש לבחור בכו החסד דווקא.

ובדוגמה המבוואר בתניא (פל"ב), שכאשר נוקטים בכו החסד והאהבה בפעולה עם יהודי
שני הנה לא זו בלבד שבזה "לא הפסיד שכר מצוות אהבת רעים", הנה גם על ידי החסד
והאהבה, "כולי האי ואולי, יוכל לך רבן לתורה ועובדות ה".

עוד, שיש עניין "גבורות גשמי", הינו שההשפעה נשחת בבחינת ריבוי ושפע גדול,
"יש שיקר בשם גבירות וייה' מהי' משפייע יותר מהחסדים" (תורה אור שם), שההשפעה
מהחינת החסד היא מוגבלת ובחילישות יותר, וההשפעה בתוקף גדול מגיעה מהגבורות
דווקא.

ונמצא שאצל יצחק נעשה תגבורת השפעת החסד עוד יותר מאשר אצל אברהם, וכך שמדובר
בכתוב "וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק" (יהושע כד, ג) שבילדות יצחק נעשה ריבוי והגדלה
בחינת החסד של אברהם.

אמנם, אחד זה בין דברים הפכים, חסד וגבורה, אין טبعו, כי בטבען, מידת החסד
ומידת הגבורה הן הפכים ואינן יכולות להתחדד ולהתכללו זו בזו.

ואיחוד זה, נובע מכוחו של הקב"ה, שהוא למלת הgebenot והгадרות, והוא
בכבודו ובעצמוஇיחד את מידות החסד והגבורה ההפכים, באופן שמידת הגבורה של
יצחק תהי' מוחברת וממשיכה למידת החסד של אברהם, ומילא גם קלסטר פני יצחק איש
הגבורה, היו דומים לפניו אברהם, איש החסד.

בכ"י בליל שישי ישמחה בשבת

אייחוד מופלא זה בין חסד לגבורה שהתרחש אצל אברהם ויצחק, נוגע גם לעבודת ה'
של כל אחד ואחת בישראל.

האבות הקדושים נקרוו בשם אבות, משם המקור והשורש לכל נسمות ישראל
בכל הדורות, והם העבירו את דרכותיהם הרוחניות לכל אחד ואחת מבניהם אחריהם בכל
דור ודדור (ראה תורה אור ואראנה, א. ועוד).

ומילא, גם עניין זה של התאחדות מידת החסד עם הגבורה בעבודת ה', עובר בירושה
 לכל אחד בישראל.

ואף מצד הטבע אייחוד חסד וגבורה הוא בלתי אפשרי, והדבר הוא רק בחיק הבורא,
וכמו שאמרו בספרי (על ואthanogn, ג) "שאין לך אהבה במקום יראה, ויראה במקום אהבה,
אלא במדת הקב"ה בלבד", מכל מקום היהודי העוסק בעבודת ה' מקבל את הכוח שירושה
לנו מאבותינו לאחד חסד וגבורה.

כי הנה, מבואר בתניא, שיכל האדם להתבונן במצוות, ולהגיע מזה לשתי תוכחות הפכים
לגמריו: שברון לב, ושמחה עצומה. ושתיהן אמת, ובשתין משתמש לעבודת ה'!

וכך מבואר בתניא (פל"ד) ש"אין... מנעה להיות נבזה בעיניו נמאס ולב נשבר ורוח
נמוכה, בשעת השמחה ממש, לאחר כי היהתו נבזה בעיניו וכיו' הוא מצד הגוף ונפש
הבהמית, והיותו בשמחה הוא מצד נפש האלקית וניצוץ אלקות الملובש בה להחיותה".

ומביא על כך את אמר הזוהר "בכ"י תקיעא בלבאי מסטרא דא וחודה תקיעא בלבאי